

Naziv studija: Sociologija

Naziv kolegija: *Seminar iz izabranih tema epistemologije društvenih znanosti*

Nastavnici:

Dr. sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.

Dr. sc. Krešimir Žažar, znan. novak/poslijedoktorand

ECTS-bodovi: 4 (Relativno veliki ECTS bodovi izražavaju količinu opterećenja studenata/ica od kojih se očekuje da aktivno pripremaju seminare i pročitaju iz svake teme barem jednu od navedenih jedinica neposredno prije svakog pojedinog seminara).

Jezik: Hrvatski

Trajanje: Jedan semestar (zimski), ukupno 30 sati

Status: Izborni predmet

Oblik nastave: 2 sata tjedno, seminara

Uvjeti za upis kolegija: Nema

Cilj kolegija: Upoznavanje s temeljnim problemima epistemologije znanstvenih istraživanja u društvenim znanostima, te razumijevanje temeljnih principa teorijskog i empirijskog znanja, teorijskog rada, odnosa teorijskog i istraživačkog rada, kao i problematike napredovanja društvenih znanosti.

Uloga kolegija u ukupnom kurikulumu: Kolegij je dio kompleksnog studija sociološke metodologije.

Korištene metode: Dijaloška metoda, vođena diskusija, usmeno izlaganje obrazovnih sadržaja, konzultacije za izradu seminarских radova. U izvedbi nastave koristit će se suvremena tehnička i elektronska pomagala (računalo, tekst procesor i prezentacije).

Sadržaj kolegija:

Tjedan	Opis seminara
1.	Uvodni termin; dogovor o načinu rada; podjela seminarских obveza
2.	Trodimenzionalni odnos epistemologije i sociologije: Svrha seminara je teorijsko utemeljenje pojmova: „pojam“, „teorija“, „teorijski model“, „znanost“, „znanstvena metoda“, „metodologija“ i „epistemologija“. Epistemologija (1) kao opća teorija o znanju i (2) kao dio mnogo općenitije discipline [gnoseologije], kao i ukazivanje na tri dimenzije odnosa epistemologije i sociologije: Epistemologija sociologije <i>versus</i> Sociološka epistemologija <i>versus</i> Sociologija epistemologije (Popper, Merton i Planck). Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura: <ul style="list-style-type: none">• Afrić, V. (1989). <i>Struktura sociološke teorije</i>. Zagreb: Naprijed. (str. 7-32; 100-147)• Greco, J. (2004). <i>Što je epistemologija?</i> u Greco, J. – Sosa, E. (ur.) <i>Epistemologija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. (str. 1-38)• Schmitt, F. (2004). <i>Socijalna epistemologija</i> u Greco, J. – Sosa, E. (ur.)

	<p><i>Epistemologija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. (str. 437-473)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shapin, S. (2008). <i>Science and the Modern World</i> u Hackett, E. J. – Amsterdamska, O. – Lynch, M. – Wajcman, J. (ur.) <i>The Handbook of Science and Technology Studies</i>. Cambridge/Massachusetts/London: The MIT Press. (str. 433-448) • Solomon, M. (2008). <i>STS and Social Epistemology of Science</i> u Hackett, E. J. – Amsterdamska, O. – Lynch, M. – Wajcman, J. (ur.) <i>The Handbook of Science and Technology Studies</i>. Cambridge/Massachusetts/London: The MIT Press. (str. 241-258)
<p>3.</p>	<p>Znanje i napredak znanosti: Svrha seminara je razumijevanje prosvjetiteljskog pojma „Progresa“, kršćanskog nasuprot prosvjetiteljskom razumijevanju povijesti, razlike Lamarckove i Darwinove teorija evolucije i utjecaj ovih teorija na razumijevanje znanosti kao sredstva progresa odnosno na razumijevanje progresa u znanosti, kritika Kuhnovog razumijevanja napretka znanosti, Lakatosevih istraživačkih programa i Laudanove istraživačke tradicije.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afrić, V. (1989). <i>Struktura sociološke teorije</i>. Zagreb: Naprijed. (str. 33-99) • Eckberg, D. L., Hill, L. (1988). <i>Koncept paradigme i sociologija</i> u Revija za sociologiju God. 19 (1988), br. 3(68), (str. 325-340) • Kuhn, T. S. (1999). <i>Struktura znanstvenih revolucija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk/HSD. • Kuhn, T. S. (1985). Naknadna razmišljanja o paradigmatama u Sesardić, N. (ur.) <i>Filozofija nauke</i>. Beograd: Nolit. (str. 313-336) • Lakatos, I. (1985). <i>Historija nauke i njezine racionalne rekonstrukcije</i> u Sesardić, N. (ur.) <i>Filozofija nauke</i>. Beograd: Nolit. (str. 266-312) • Laudan, L. (1985). <i>Sagledavanje naučnog progresa sa stanovišta rješavanja problema</i> u Sesardić, N. (ur.) <i>Filozofija nauke</i>. Beograd: Nolit. (str. 337-349) • Popper, K. R. (1979). <i>Objective Knowledge – An Evolutionary Approach</i>. Oxford: University Press. (67-70; 256-284) ili Popper, K. R. (2002). <i>Objektivno saznanje - Evolutivni pristup</i>. Beograd: Paideia
<p>4.</p>	<p>Epistemološki anarhizam i kritika znanosti: Svrha seminara je teorijska elaboracija ideologizacije znanosti, znanstvovanja nasuprot spoznavanju, te problem represivnosti suvremene znanosti (poznanstvljenje društva) i utemeljenje epistemološkog anarhizma kao znanstvene kritike i zahtjeva za uspostavu socijalne kontrolu znanosti.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feyerabend, P. (1987). <i>Protiv metode</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. • Feyerabend, P. (19??). <i>Kako zaštititi društvo od nauke</i> u Sesardić, N. (ur.) <i>Filozofija nauke</i>. Beograd: Nolit. (str. 350-364) • Feyerabend, P. (1988). <i>Farewell to Reason</i>. London – New York: Verso Books. (Poglavlje: <i>Knowledge and Role of Theories</i>; str. 103-127)

5.	<p>Što je to znanje? Empirizam, racionalizam i Polanyeva teorija „utjelovljenog znanja“:</p> <p>Svrha seminara je raspraviti pojam subjektivnog i objektivnog, odnosno, tacitnog, implicitnog i eksplicitnog znanja, kao i razmotriti znanje u horizontu iskustva jezične zajednice i društvene dinamike. Naglasak je na „kognitivnoj karti“ pojma znanje, razgraničenju podataka, informacija, znanja i mudrosti ukazivanjem na razliku između formata, strukture i konteksta znanja, SEKI procese (Nonaka), kontekst značenja, Ba (Shimizu) i hermeneutički krug (Gadamer, Habermas).</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bronowski, J. (1981). <i>Porijeklo znanja i imaginacije</i>. Zagreb: Stvarnost. • Polany, M. (1962). <i>Personal Knowledge</i>. Chicago: The University of Chicago Press. <p>Poglavlja:</p> <ul style="list-style-type: none"> * <i>The Art of Knowing</i> (str. 1-65) <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>The Tacit Component</i> (str. 67-245) ▪ <i>The Justification of Personal Knowledge</i> (str. 247-324) ▪ <i>Knowing and Being</i> (str. 325-405) • Zagzebski, L. (2004). <i>Što je znanje?</i> u Greco, J. – Sosa, E. (ur.) <i>Epistemologija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. (str. 113-142) • Afrić, V., Lasić-Lazić, J., Banek Zorica, M. (2004). <i>Znanje, učenje i upravljanje znanjem</i>. // Odabrana poglavlja iz organizacije znanja / Lasić-Lazić, Jadranka (ur.). Zagreb: Zavod za informacijske studije. (str. 33-62.) • Kuvačić, I. (1988). <i>Rasprave o metodi: problemi pristupa u društvenim znanostima</i>, Zagreb: Naprijed. <p>* Naznačeni tekst obavezno je pročitati!</p>
6.	<p>Ideologija i utopija:</p> <p>Svrha seminara je razumijevanje i kritika pojma ideologije kao učenja o idejama (senzualizam), kao iskrivljene svijesti (Marx i Engels), kao partikularne svijesti (Mannheim), kao „derivata“ (Pareto) te teze o kraju ideologije i apsolutnom trijumfu liberalnog kapitalizma (Fukuyama). Posebna pozornost posvećena je problemu neutralnosti i vrijednosno socijalne uvjetovanosti znanja.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bacon, F. (1986). <i>Novi organon</i>. Zagreb: Naprijed. (str. 37-119) • Mannheim, K. (2007). <i>Ideologija i utopija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk/HSD. <p>Poglavlja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ideologija i utopija</i> (str. 65-121); • <i>Sociologija znanja</i> (str. 281-335) <ul style="list-style-type: none"> • Marx, K., Engels, F. (1989). <i>Njemačka ideologija u Rani radovi</i>. Zagreb: Naprijed. (str. 355-428). • Pareto, V. (2003). <i>The Mind and Society (Pt. III Theory of Derivations – Chapt. IX Derivations.)</i> u Thompson, K. (ur.) <i>The Early Sociology of Culture</i>. London-New York: Routledge. (str. 885-989) • Weber, M. (1989). <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb: Globus. <p>Poglavlja:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • «Objektivnost» spoznaje u društvenoj znanosti i društvenoj politici (str. 21-84) • Smisao «vrijednosne neutralnosti» socioloških i ekonomijskih znanosti (str. 203-251)
7.	<p>Istina i metoda: Svrha seminara je kritičko razmatranje povijesne svijesti i mogućnosti povijesne spoznaje, pri čemu se razumijevanje promatra kao centralni aspekt čovjekovog odnosa spram bitka (Heidegger), a hermeneutika kao teorijsko poimanje ovog odnosa (Gadamer). Polazeći od Schleiermacherovog nacrtu univerzalne hermeneutike, razmatra se utemeljenja duhovnih znanosti i kritički valorizira utemeljenja hermeneutičke metode (Betti). Posebno se akcentira hermeneutičko utemeljenje sociologije (Weber) te hermeneutička kritika pozitivne znanosti.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • *Dilthey, W. (1980). <i>Zasnivanje duhovnih nauka</i>. Beograd: Prosveta. (str. 94-236) • Gadamer, H. G. (1986). <i>The Historicity of Understanding</i> u Mueller Vollmer, K. (ur.) <i>The Hermeneutics Reader</i>. Oxford: Basil Blackwell. (str. 256-292) • Mills, W. (1963). <i>Sociološka imaginacija</i>. Beograd: Savremena škola. (Poglavlje: <i>Perspektive društvenih nauka</i>; str. 7-31) • *Schleiermacher, F. D. E. (1986). <i>Foundations: General Theory and Art of Interpretation</i> u Mueller Vollmer, K. (ur.) <i>The Hermeneutics Reader</i>. Oxford: Basil Blackwell. (str. 72-97) • *Weber, M. (1989). <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb: Globus. (Poglavlje: <i>O nekim kategorijama razumijevajuće sociologije</i>; str. 157-201) • Westphal, M. (2004). <i>Hermeneutika kao epistemologija</i> u Greco, J. – Sosa, E. (ur.) <i>Epistemologija</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. (str. 514-539) <p>* Svakako je potrebno pročitati jedan od naznačenih tekstova!</p>
8.	<p>Komunikacijsko djelovanje: Svrha seminara je kritičko razumijevanje nedovršenosti pojma moderne (Habermas) te razmatranje odnosa između instrumentalnog, praktičkog i emancipacijskog znanja kao temelja za strategijsko, komunikacijsko i emancipacijsko djelovanje. Sociologija, koja fokusira djelovanje socijalnih aktera (Weber) za razumijevanje suvremenog društva mora nužno razumjeti tipove djelovanja (Simmel), svoje ontološko utemeljenje ima u djelovanju ili praksi. Posebna se pažnja posvećuje kritici hermeneutičkog idealizma interpretativne sociologije sa stanovišta fokusiranja prakse, te nastojanjima osmišljavanja „nove sociološke teorije“ koja društvo razumijeva istovremeno i kao „sustav“ i kao „svijet života“ (Habermas).</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Habermas, J. (1988). <i>Filozofski diskurs moderne</i>. Zagreb: Globus. (Poglavlje: <i>Svijest o vremenu moderne i njezina potreba za samoizvjesnošću</i>; str. 7-26) • Habermas, J. (1986). <i>Hermeneutics and Social Sciences</i> u Mueller Vollmer, K. (ur.) <i>The Hermeneutics Reader</i>. Oxford: Basil Blackwell. (str. 293-319) • Habermas, J. (1984). <i>The Theory of Communicative Action Vol. I (Reason and the Rationalization of Society)</i>. Cambridge: Polity Press. Poglavlja: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Introduction: Approaches to the Problem of Rationality</i> <p>*Odjeljak: Relations to the World and Aspects of Rationality in</p>

	<p style="text-align: center;"><u>Four Sociological Concepts of Action (str. 75 – 101)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Intermediate Reflections: Social Action, Purpose Activity and Communication</i> (str. 273-337) • Habermas, J. (1987). <i>The Theory of Communicative Action</i> Vol. II (<i>Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason</i>). Boston, Mass.: Beacon Press. Poglavlja: <ul style="list-style-type: none"> • <i>The Paradigm Shift in Mead and Durkheim: From Purposive Activity to Communicative Action</i> (str. 1-111) • <i>Intermediate Reflections: System and Lifeworld</i> (str. 113-197) • Rienstra, B., Hook, D. (2006). Weakening Habermas: the Undoing of Communicative Rationality. By: Rienstra, Byron; Hook, Derek. <i>Politikon: South African Journal of Political Studies</i>, Vol. 33 Issue 3: 313-339. • Von Wright, G. H. (1975). <i>Objašnjenje i razumijevanje</i>. Beograd: Nolit <p>* Naznačeni tekst obavezno je pročitati!</p>
<p>9.</p>	<p>Vizija nove sociologije – Giddens: Svrha seminara je kritički razmotriti ideju sociologije kao studije moderniteta i radikaliziranog moderniteta (Giddens), viziju nove sociologije čiji je centralni problem dualnost strukture i akcije, čiji međudnos opisuje teorija strukturacije kao teorija društvenog djelovanja koje dobiva značenje samo kroz „generativne sheme struktura“, dok se s druge strane strukture održavaju samo kroz akciju. Teorija strukturacije utemeljuje ideju jedinstva strukture i akcije ukazujući da strukture ograničavaju ali i omogućuju socijalno djelovanje.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Durkheim, E. (1999). <i>Pravila sociološke metode</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk/HSD. (str. 23-56) • Giddens, A. (1993). <i>New Rules of Sociological Method</i>. Cambridge: Polity Press. (str. 28-135; 163-170) • Giddens, A. (1974). <i>Capitalism and Modern Social Theory</i>. Cambridge: University Press. (str. 185-242) • Giddens, A. (2003). <i>The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration</i>. Cambridge: Polity Press; Oxford: Blackwell Publishing Ltd. Poglavlje: * <u>Elements of the Theory of Structuration (str. 1-40)</u> • Nisbet, Robert A. (2007). <i>Sociološka tradicija</i>. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. (Dio: <i>Ideje i konteksti</i>; str. 21-65) <p>* Naznačeni tekst obavezno je pročitati!</p>
<p>10.</p>	<p>Sociološka teorija društvene prakse – Pierre Bourdieu: Svrha seminara je kritička evaluacija teorije društvene prakse (Bourdieu) kao prevladavanja mikro - makro, kvalitativno - kvantitativno, subjektivno - objektivno i akcija - institucija (struktura) dihotomija u sociologiji, kao i sociologije „genetičkog strukturalizma“ koja koristi intelektualne resurse strukturalne analize ali prilazi strukturama na način da ih razumije kao producirane i reproducirane kroz akciju. Posebna pozornost posvećena je „relacijskoj analizi“ pozicije (strukture), zauzimanja pozicije (prakse) i dispozicije (habitus).</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bohman, J. (2000). <i>Practical Reason and Cultural Constraint: Agency in Bourdieu's Theory of Practice</i> u Shusterman, R. (ur.) <i>Bourdieu: A Critical</i>

Reader. Oxford: Blackwell Publishers. (str. 129-152)

- **Bourdieu, P.** (1977). *Outline of a Theory of Practice*. Cambridge University Press.

Poglavlje:

*** *Structures and the habitus* (str. 72-95)**

- **Bourdieu, P.** (1992). *Language & Symbolic Power*. Oxford: Polity Press.

Poglavlja:

The Social Institution of Symbolic Power (str. 103-159)

- *Symbolic Power and the Political Field* (str. 161-251)

- **Bouveresse, J.** (2000). *Rules, Dispositions, and the Habitus* u Shusterman, R. (ur.) *Bourdieu: A Critical Reader*. Oxford: Blackwell Publishers. (str. 45-63)

- **Dreyfus, H., Rabinow, P.** (2000). *Can there be a Science of Existential Structure and Social Meaning?* U Shusterman, R. (ur.) *Bourdieu: A Critical Reader*. Oxford: Blackwell Publishers. (str. 84-93)

- **Margolis, J.** (2000). *Habitus and the Logic of Practice* u Shusterman, R. (ur.) *Bourdieu: A Critical Reader*. Oxford: Blackwell Publishers. (str. 64-83)

- **Poupeau, F.** (2000). *Reasons for Domination, Bourdieu versus Habermas* u Fowler, B. (ur.) *Reading Bourdieu on Society and Culture*. Oxford: Blackwell Publishers/The Sociological Review. (str. 69-87)

*** Naznačeni tekst obavezno je pročitati!**

11.

Metodološki individualizam, elisionizam i analitički dualizam:

Svrha seminara je teorijsko razmatranje odnosa epistemološke pozicije metodološkog individualizma (Hayek, Popper, i Mises), elisionizma (Giddens, Bourdieu) i analitičkog dualizma (Archer, Sawyer) na artikulaciju sociološke teorije pri čemu je fokus na kritici metodološkog individualizma kao svojevrsnog redukcionizma u sociologiji (Sztompka) i elisionizma (procesna ontologija i neodvojivost individualnog i socijalnog nivoa analize) kao transcendencije individua – društvo dualizma pri čemu se „gube autonomna obilježja“ bilo strukture bilo akcije“. Pozornost je na teorijskoj artikulaciji svake od navedenih epistemoloških pozicija.

Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:

- **Elster, J.** (2000). *Uvod u društvene znanosti*, Zagreb: Jesenski i Turk.
- **Hayek, F. A. V.** (2001). *Individualizam: istiniti i lažni* u *Politička misao* God. 38 (2001.), br. 1 (str. 42-63)
- **Homans, G.** (1950). *The Human Group*. New York: Harcourt, Brace and Company.

Poglavlja:

▪ *Plans and Purposes* (1-23)

▪ *The Elements of Behavior* (24-47)

▪ *A System of Interpersonal Relations* (230-280)

▪ *Social Control* (281-312)

▪ *The Individual and the Group* (313-333)

- **Latour, B.** (2005). *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network Theory*. Oxford: Oxford University Press.

- **Popper, K. R.** (2003). *Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji* Zagreb: KruZak.

- **Popper, K. R.** (1996). *Bijeda historicizma*; [s engleskog preveo Danko Ivanec] Zagreb: KruZak.

- **Sawyer, R. Keith** (2005). *Social Emergence: Societies as Complex*

	<p><i>Systems</i>. Cambridge University Press.</p> <p>Poglavlja:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Emergence, Complexity and Social Science</i> (str. 1-9) ▪ <i>The Third Wave of Social Systems Theory</i> (10-26) ▪ <i>Emergence in Sociology</i> (63-99) ▪ <i>Emergence and Elisionism</i> (125-144) ▪ <i>The Emergence Paradigm</i> (189-230)
12. / 13.	<p>Sociokulturni sustavi sa stanovišta opće teorije sustava:</p> <p>Svrha seminara je kritičko razmatranje primjene „Opće teorije sustava“ u sociologiji s kritičkom valorizacijom mehaničkog, organskog i procesnog modela sustava i njihovih primjena u sociološkim teorijskim artikulacijama. Centralna tema je razumijevanje bioloških i genetičkih temelja ljudskog ponašanja u razlici spram kulturne uvjetovanosti socijalnog ponašanja na način na koji ova ponašanja analitički razmatraju teorije sustava u sociologiji.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • *Buckley, W. (ur.) (1968). <i>Modern Systems Research for the Behavioral Scientist</i>. Chicago: Aldine Pub. Co. (Part I: <i>General Systems Research: Overview</i>; str. 1-36) • Dawkins, R. (1997). <i>Sebični gen</i>. Zagreb: Izvori. • *Luhmann, N. (1981). <i>Teorija sistema: svrhovitost i racionalnost</i>. Zagreb: Globus. • Spencer, H. (1987). <i>Organska teorija društva</i> u Supek, R. (ur.) <i>Herbert Spencer i biologizam u sociologiji</i>. Zagreb: Naprijed. (str. 121-187) • Supek, R. (1987). <i>Herbert Spencer i biologizam u sociologiji</i>. Zagreb: Naprijed. (str. 5-18) <p>Morfogenički i morfostatički sustavi:</p> <p>Svrha seminara je razumijevanje suvremenog analitičkog dualizma u sociologiji koji polazi od pretpostavki da je društvo sasvim posebna vrsta sustava različita od jezika, ili kibernetičke organizacije, zbog svoje principijelne otvorenosti inovacijama. Procesi socijalnog strukturiranja (Morfogeneza) i procesi očuvanja organizacijskog stanja (Morfostatika) centralni su procesi suvremenog pristupa sustavnog promišljanja društva u kojem se struktura i kultura razumijevaju kao emergentna svojstva socijalnih sustava. Fokus je na emergenciji i razlici njenih obilježjima u realističkom i fenomenološkom pristupu analizi socijalne zbilje.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Archer, M. S. (1995). <i>Realist Social Theory : The Morphogenetic Approach</i>. Cambridge: Cambridge University Press. Part II: <i>The morphogenic cycle</i> Poglavlja: <ul style="list-style-type: none"> * <i>Analytical Dualism: the basis of the morphogenetic approach</i> (str. 165-194) <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Structural and cultural conditioning</i> (str. 195-246) ▪ <i>The Morphogenesis and agency</i> (str. 247-293) ▪ <i>Social elaboration</i> (str. 294-344) • *Berger, P. L. - Luckmann, T. (1992). <i>Socijalna konstrukcija zbilje</i>. Zagreb: Naprijed. Poglavlja: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Problem sociologije znanja/Temelji znanja u svakodnevnom životu</i> (str.15-64) ▪ <i>Društvo kao objektivna zbilja</i> (str. 65-152) ▪ <i>Društvo kao subjektivna zbilja</i> (str. 153-216)

	<ul style="list-style-type: none"> • *Blau, P. (1987). <i>Social Exchange</i> u Thompson, K. – Tunstall, J. (ur.) <i>Sociological perspectives</i>. Harmondsworth: Penguin Books. • Durkheim, E. (2008). <i>Elementarni oblici religijskog života</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk/HSD. (str. 249-280; 439-467) <p>* Svakako je potrebno pročitati jedan od naznačenih tekstova!</p>
14.	<p>Socijalna struktura i kultura: Svrha seminara je razumijevanje odnosa strukture i kulture to jest utjecaja koju kulturne ideje imaju u određivanju socijalne strukture. Ova problematika prati se u radovima Comtea, Sorokina i Ogburna koji svaki na svoj način ukazuju na međuodnos kulture i strukture. Fokus je na socijalnim i kulturnim promjenama pri čemu se uspoređuju Comteov linearni i Sorokinov ciklički model te Ogburnova sinteza u cikličko - linearni model odnosa kulture i strukture.</p> <p>Na seminaru se obrađuje sljedeća literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comte, A. (1989). <i>Kurs pozitivne filozofije</i>. Nikšić: Univerzitetska riječ. (str. 19-195; 221-306) • *Sorokin, P. (2007). <i>Društvena i kulturna dinamika</i>. Zagreb: Fabula nova. I. dio (str. 33-153) • Sorokin, P. (2007). <i>Društvena i kulturna dinamika</i>. Zagreb: Fabula nova. II. dio (str.11-60; 239-311) • *Ogburn, W. F. (1964). <i>On Culture and Social Change</i>. Chicago: University of Chicago Press; London: Phoenix Books. Part I.: <i>Social Evolution</i> (str. 3-95) • Parsons, T. (1991). <i>Društva</i>. Zagreb: August Cesarec. (Poglavlje: <i>Pojam društva: Dijelovi i njihovi međuodnosi</i> str. 15-45) <p>* Svakako je potrebno pročitati jedan od naznačenih tekstova!</p>
15.	Izlaganje tema predloženih od strane studenata/tica; evaluacija kolegija

Seminarski rad: Od studenata/ica se očekuje redovit dolazak na nastavu i aktivna participacija u radu seminara. Kao pripremu za pojedini nastavni termin, studenti/ce moraju pročitati barem jednu od ponuđenih jedinica literature (knjigu, poglavlje u knjizi ili članak) uz određenu tematsku cjelinu te izraditi bilješku o pročitanoj tekstu. Pored toga, svaki/a polaznik/ca kolegija obavezan/na je održati usmeno izlaganje o određenoj jedinici literature. S detaljnijim informacijama i propozicijama o pripremi usmenog referata kao i o izradi bilježaka studenti/ce će biti upoznati na uvodnom nastavnom terminu.

Način polaganja ispita: U okviru kolegija nije predviđen ispit već studenti/ce potvrdu o uredno izvršenim obvezama odnosno, potpis, dobivaju na temelju kolokvija. Kolokvij se sastoji od izrade, predaje i usmene obrane pisanog problemskog seminarskog rada te pretpostavlja ispunjene seminarske obveze. Napisani radovi bit će objavljeni na internetskim stranicama. Detaljnije upute o izradi problemskog seminarskog rada studenti/ce će dobiti na uvodnom terminu nastave.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta: Na posljednjem terminu nastave, studenti/ce će u pismenoj formi, dakako anonimno, moći iznijeti svoja mišljenja o kolegiju, ukazati na eventualne nedostatke te sugerirati prijedloge za poboljšanje kvalitete nastave. I usmena evaluacija kolegija također je moguća.